

NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)
DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU
WSPÓLNOTOWYM (OZW)

I
DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP   **1.2. KOD OBSZARU**   **1.3. DATA OPRACOWANIA**   **1.4. DATA AKTUALIZACJI**
B   PLH020040   2001-06   2008-02

1.5. POWIĄZANIA Z INNYMI OBSZARAMI NATURA 2000

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA ZBIERAJĄCA INFORMACJE:

Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków; K. Świerkosz, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego; R. Szkudlarek, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody "pro Natura".

1.7. NAZWA OBSZARU:

Masyw Ślęży

1.8. WSKAZANIE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

2007-03

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

2008-12

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

E 16 44 3

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

N 50 49 31

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

5 059,3

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA

189

MAKSYMALNA

718

ŚREDNIA

450

2.5. REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

Kod	Nazwa regionu	%
PL517	Wałbrzyski	47
PL518	Wrocławski	53

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

Nazwa regionu biogeograficznego

Kontynentalny

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzc	Stan zachow.	Ocena ogólna
6110	Skały wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską (Alyso-Sedion)	0,00	B	C	B	C
6210	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków	0,20	A	C	B	B
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	0,57	A	C	B	A
6430	Ziolorośla górskie (Adenostyilion alliariae) i ziolorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	0,00	C	C	C	C
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	0,10	B	C	B	C
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,01	B	C	B	B
8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe	0,00	A	C	A	A
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	0,00	A	C	A	A
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	9,19	A	C	A	B
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	0,46	A	C	A	A
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	0,06	B	C	B	C
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani)	0,16	A	C	B	B
9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)	2,90	B	C	B	C
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	0,51	A	C	A	C
9110	Cieplolubne dąbrowy (Quercetalia pubescenti-petraeae)	0,52	A	C	A	C

3.2. GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

3.2.a. PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.b. Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.c. SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	R				C	B	C	C
1323	<i>Myotis bechsteinii</i>	V				C	B	C	C
1324	<i>Myotis myotis</i>	V				C	B	C	C

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1166	<i>Triturus cristatus</i>	P				D			
1188	<i>Bombina bombina</i>	1 loc.				C	A	C	C

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.f. BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1059	<i>Maculinea teleius</i>	P				C	B	C	C
1060	<i>Lycaena dispar</i>	1 loc.				C	B	C	C
1061	<i>Maculinea nausithous</i>	V				C	B	C	C
1084	<i>Osmoderma eremita</i>	P				C	B	C	C

3.2.g. ROŚLINY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA	OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
4096	<i>Gladiolus paluster</i>	V	A	C	A	A

3.3. Inne ważne gatunki zwierząt i roślin

PTAKI

Populacja Motywacja

SSAKI

Populacja Motywacja

Dryomys nitedula
 Eptesicus nilssonii
 Eptesicus serotinus
 Glis glis
 Muscardinus avellanarius
 Mustela erminea
 Myotis daubentonii
 Myotis mystacinus
 Myotis nattereri
 Neomys anomalus
 Nyctalus noctula
 Pipistrellus nathusii
 Pipistrellus pipistrellus
 Plecotus auritus
 Plecotus austriacus
 Sorex araneus
 Sorex minutus

P A
 R A
 R C
 P A
 P C
 P C
 R C
 R C
 R C
 R C
 P A
 P C
 C C
 P C
 P C
 R C
 P C
 V C

PŁAZY

Populacja Motywacja

Bufo bufo
 Hyla arborea
 Rana temporaria
 Salamandra salamandra
 Triturus alpestris
 Triturus vulgaris

P C
 C C
 P C
 R C
 R C
 P C

GADY

Populacja Motywacja

Anguis fragilis
 Lacerta vivipara

P C
 R C

RYBY

Populacja Motywacja

BEZKRĘGOWCE

Populacja Motywacja

Apatura ilia
 Apatura iris
 Carabus auronitens
 Carabus hortensis
 Carabus intricatus
 Carabus linnei

R A
 V A
 V D
 P D
 P A
 P D

<i>Helicigona lapicida</i>	P	A
<i>Papilio machaon</i>	P	A
<i>Trichia lubomirskii</i>	P	A

ROŚLINY

	Populacja	Motywacja
<i>Asarum europaeum</i>	P	D
<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	V	A
<i>Asplenium cuneifolium</i>	R	A
<i>Asplenium onopteris</i>	V	A
<i>Carex buekii</i>	V	A
<i>Carex davalliana</i>	R	A
<i>Carex umbrosa</i>	V	A
<i>Centaureum erythraea</i>	R	D
<i>Cephalanthera damasonium</i>	V	A
<i>Cephalanthera rubra</i>	V	A
<i>Colchicum autumnale</i>	R	D
<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	R	A
<i>Dactylorhiza maculata</i>	R	A
<i>Dactylorhiza majalis</i>	R	D
<i>Daphne mezereum</i>	C	D
<i>Dianthus superbus</i>	R	A
<i>Digitalis grandiflora</i>	V	D
<i>Epipactis helleborine</i>	C	D
<i>Frangula alnus</i>	C	D
<i>Galium odoratum</i>	C	D
<i>Galium valdepilosum</i>	V	A
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	R	A
<i>Gentianella austriaca</i>	V	A
<i>Gladiolus imbricatus</i>	V	D
<i>Gymnadenia conopsea</i>	V	D
<i>Hedera helix</i>	C	D
<i>Iris sibirica</i>	V	A
<i>Lilium martagon</i>	C	D
<i>Melittis melissophyllum</i>	R	D
<i>Pedicularis sylvatica</i>	V	D
<i>Platanthera bifolia</i>	R	D
<i>Polypodium vulgare</i>	C	D
<i>Primula elatior</i>	C	D
<i>Trollius europaeus</i>	R	D
<i>Usnea comosa</i>	P	D
<i>Usnea florida</i>	P	D
<i>Viburnum opulus</i>	C	D
<i>Vinca minor</i>	C	D

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Klasy siedlisk	% pokrycia
Lasy iglaste	20 %
Lasy liściaste	23 %
Lasy mieszane	41 %
Siedliska rolnicze (ogólnie)	16 %
Suma pokrycia siedlisk 100 %	

OPIS OBSZARU

Masyw Ślęży i przylegające wzgórza mają urozmaiconą budowę geologiczną. Występują tam: gabra, amfibolity, gnesjy, granity i serpentynity. Gleby należą do inicjalnych, brunatnych i bielcowych. Tutejsze lasy to żyzna i kwaśna buczyna, acydofilne i ciepłolubne dąbrowy oraz fragmenty łągów i lasów stokowych rozrzucone wśród gospodarstw. Na serpentynitach Góry Raduni wykształciła się unikatowa roślinność. Dużą część ostoi zajmują łąki, miejscami zarastające w wyniku naturalnych procesów sukcesji i pola uprawne. Obszar obejmuje również Kamienny Grzbiet.

4. OPIS OBSZARU

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Obszar ważny dla ochrony bioróżnorodności. Stwierdzono tu 11 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 7 gatunków z Załącznika II. Unikatowa roślinność naskalna, duże populacje rzadkich gatunków roślin naczyniowych, oraz jedyne, potwierdzone ostatnio w Polsce stanowisko mieczyka błotnego *Gladiolus paluster*. Bogata i bardzo dobrze zbadana fauna bezkręgowców, a zwłaszcza pająków, chrząszczy i motyli. Występuje tu wiele rzadkich gatunków roślin niższych o charakterze epiksylicznym i epilitycznym.

Na szczególną uwagę zasługują cenne miejsca zimowania nietoperzy w sztolniach dawnej kopalni chromitów "Tapadła" w górze Czernica oraz podziemi nieczynnego browaru w Sobótce Górze. Są one ważnymi zimowiskami wielu zagrożonych gatunków, w tym nocka dużego, nocka Bechsteina i mopka.

Jest to również bardzo cenne miejsce ze względów kulturowych. Zachowały się tu zabytki archeologiczne: kręgi kamienne otaczające dawne miejsce kultu bóstwa słonecznego, wczesnośredniowieczne kurhany; na Górze Ślęży zespół rzeźb i kręgów kultowych z okresu kultury łużyckiej.

4.3. ZAGROŻENIA

Niekontrolowane zwiększenie presji rekreacyjnej i turystycznej, zanieczyszczenie powietrza, zaśmiecanie terenu.

4.4. STATUS OCHRONNY

Prawie cały obszar w granicach Ślężańskiego Parku Krajobrazowego (6814,3 ha; 1988); obejmuje rezerваты przyrody: Łąka Sulistrowicka (26,37 ha; 1958), Góra Radunia (44,3 ha; 1964), Góra Sobótka (141,4 ha; 1954), zespół przyrodniczo-krajobrazowy Skalna (32,9; 1994) oraz 21 pomników przyrody nieożywionej.

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI

Skarb Państwa w zarządzie Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Miękinia), niewielkie obszary stanowią własność prywatną.

4.6. DOKUMENTACJA - ŹRÓDŁA DANYCH

Anioł-Kwiatkowska J., Berdowski W., Wójcik G. 1992. Synantropizacja obszarów chronionych w Masywie Ślęży. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 1358,48: 3-44.

Berdowski W. 1965. Flora rezerwatu Łąki Sulistrowickiej. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 42,6: 107-139.

Berdowski W. 1971. W sprawie ochrony roślinności masywu Ślęży. Chrońmy Przyr. Ojcz. 27,5: 46-50.

Berdowski W. 1974. Flora mchów i zbiorowiska mszaków Masywu Ślęży. Monogr. Bot. 65: 1-125.

Berdowski W. 1995. Flora rezerwatu Łąka Sulistrowicka. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 1667, 62: 113-124.

Czajka M. 1966. Pająki Masywu Ślęży. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Zool. 2: 71-122.

Fabiszewski J. 1962. Flora porostów nadrzewnych Masywu Ślęży. Fragm. Flor. Geobot. 8: 57-66.

Fabiszewski J. 1963. Porosty epifityczne Masywu Ślęży. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 14,1: 229-282.

Fabiszewski J. 1993. Problemy ochrony szaty roślinnej w Masywie Ślęży. Ann.Siles.

IOP PAN red. 2007 Raport dla Komisji Europejskiej z wdrażania Dyrektywy Siedliskowej w zakresie dotyczącym monitoringu msc., GIOŚ, Warszawa

Koła W. 1963. Wątrobowce Masywu Ślęży. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 14,1: 193-228.

Kwiatkowski P. 1995. Szata roślinna rezerwatu Góra Sobótka - Ślęża. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 1667, 62: 37-46.

-
- Panek E., Berdowski W. 1995. Flora rezerwatu Góra Radunia. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 1667, 62: 11-21.
- Stojanowska W. 1977. Flora śluzowców Masywu Ślęży. Acta Mycol. 13 (2): 245-256.
- Stojanowska W. 2001. Rzadkie gatunki śluzowców na terenie Śląska. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot.
- Szkudlarek R., Paszkiewicz R., Hebda G., Gottfried T., Cieślak M., Ruszlewicz A. 2002. Atlas rozmieszczenia nietoperzy w południowo-zachodniej Polsce - stanowiska zimowe. Nietoperze. 3.
- Świerkosz K. 2001. Plan ochrony rezerwatu Sobótka-Góra Ślęża. Dolnośląski Urząd Wojew. Msc.
- Walczak M., Lubelska T., Radziejowski J., Smogorzewska M. 1993. Obszary chronione w Polsce. Inst. Ochr. Środ., Oddz. Warszawa. Msc. ss. 229.
- Wiktor A. 1956. Fauna mięczaków Masywu Sobótki. Prace PTPN, Prace Biol. 18: 1-66.
- Wiktor A. 1995. Fauna. (W:) Przyroda Ślązańskiego Parku Krajobrazowego. Wyd. Cursor. s. 21-26.
- Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. (red.). 1993. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Inst. Bot. PAN, Kraków. ss. 310.
- Żołnierz L. 1993. Paprocie serpentynitowe w Masywie Ślęży. Ann. Silesiaca. 23: 77-91.

5. STATUS OCHRONNY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. DESYGNOWANE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

KOD % POKRYCIA

PL02	4,2 %
PL03	105,1 %
PL09	0,7 %

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI TERENAMI:

desygnowanymi na poziomie krajowym lub regionalnym

KOD FORMY OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
PL02	<i>Góra Radunia</i>	+	0,9
PL02	<i>Góra Sobótka</i>	+	2,8
PL02	<i>Łąka Sulistrowicka</i>	+	0,5
PL03	<i>Ślężański</i>	*	105,1
PL09	<i>Skalna</i>	+	0,7

desygnowanymi na poziomie międzynarodowym

NAZWA STATUSU OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
-----------------------	---------------	-------------	------------

5.3. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES:

KOD CORINE	TYP RELACJI	% POKRYCIA
G0C200600	+	78,0
G0C200601	+	0,5
G0C200602	+	18,9
G0C200603	+	0,9

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU I INNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA TEN OBSZAR

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY

Wpływy i działalność na terenie obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
100	<i>Uprawa</i>	C		0
102	<i>Koszenie / ścinanie</i>	B		+
160	<i>Gospodarka leśna - ogólnie</i>	C		0
230	<i>Polowanie</i>	C		0
403	<i>Zabudowa rozproszona</i>	C		0
421	<i>Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych</i>	C		-
501	<i>Ścieżki, szlaki pieszce, szlaki rowerowe</i>	C		0
600	<i>Infrastruktura sportowa i rekreacyjna</i>	B		-
620	<i>Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, uprawiane w plenerze</i>	A		-
702	<i>Zanieczyszczenie powietrza</i>	C		-

Wpływy i działalność wokół obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
-----	-------	--------------	-----------	-------

6.2. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

SPRAWUJĄCY NADZÓR (INSTYTUCJA LUB OSOBA):

Zarząd Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, Oddział we Wrocławiu, 50-559 Wrocław, ul. Puszczykowska 10;
RDLP we Wrocławiu: 50-357 Wrocław, ul. Grunwaldzka 90; Nadleśnictwo Miękinia: ul. Sportowa 2, 55-330 Miękinia, tel. 314-00-63

ZARZĄDZANIE OBSZAREM I PLANY:

7. MAPY OBSZARU

Mapy fizyczne obszaru

Numer mapy	Skala	Projekcja	Opis
M-33-46-A	1: 50000	PUWG 1992	Yes
M-33-46-B	1: 50000	PUWG 1992	Yes
M-33-46-C	1: 50000	PUWG 1992	Yes
M-33-46-D	1: 50000	PUWG 1992	Yes

Zdjęcia lotnicze obszaru

Numer	Obszar	Temat	Data
-------	--------	-------	------

8. ZDJĘCIA OBSZARU

Numer	Obszar	Temat	Autor	Data
-------	--------	-------	-------	------

4. OPIS OBSZARU

4.7. HISTORIA